

Ζητήματα Ανάπτυξης και Αξιολόγησης εκπαιδευτικών εφαρμογών για την παιδαγωγική αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Πρωτοβάθμια και την Προσχολική Εκπαίδευση

Αθανασία Ράπτη
Παιδαγωγός, εντεταλμένη Επίκουρος Καθηγήτρια, ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών
araptis@primedu.uoa.gr

Βασίλης Κόμης
Επίκουρος Καθηγητής, ΠΤΝ του Πανεπιστημίου Πατρών
komis@upatras.gr

Παναγιώτης Πολίτης
Λέκτορας, ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
ppol@uth.gr

Αριστοτέλης Ράπτης
Καθηγητής της Πληροφορικής στην Εκπαίδευση, ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών
mail@raptis-telis.gr

Σκοπός αυτής της συνεδρίας εργασίας είναι να δοθεί ευκαιρία στους ενδιαφερομένους ερευνητές και έμπειρους εκπαιδευτικούς να παρουσιάσουν στους συμμετέχοντες παιδαγωγικά σχεδιασμένες εφαρμογές εκπαιδευτικού λογισμικού που έχουν αναπτύξει και αξιολογήσει ή πρωτότυπες διδακτικές και ερευνητικές προσεγγίσεις με χρήση υπολογιστικών και δικτυακών εργαλείων υιοθετώντας σύγχρονες παιδαγωγικές και διεπιστημονικές θεωρήσεις με στόχο να συμβάλουν στην αναβάθμιση και το μετασχηματισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην πρωτοβάθμια και την προσχολική εκπαίδευση. Στο πλαίσιο αυτό δίνεται έμφαση:

- στις διδακτικές προσεγγίσεις και το διδακτικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι παρουσιαζόμενες πρωτότυπες εκπαιδευτικές εφαρμογές με την αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών
- στα ζητήματα αλλαγής του επίσημου αναλυτικού και του σχολικού προγράμματος, αλλά και ορισμένων νοοτροπιών, προκειμένου να διευκολυνθεί η επίτευξη σημαντικών και προωθημένων εκπαιδευτικών και μαθησιακών στόχων στο πλαίσιο των διαφόρων των γνωστικών αντικειμένων και δραστηριοτήτων του σύγχρονου δημοτικού σχολείου και του νηπιαγωγείου
- στην εμπειρία και τα αποτελέσματα εναλλακτικών μοντέλων εκπαίδευσης και κατάρτισης εκπαιδευτικών που επιδιώκουν την αλλαγή του ρόλου τους για τη

δυναμική συμβολή τους στη δημιουργία ενός αναβαθμισμένου, αποκεντρωμένου, ανοιχτού και οικολογικού αναπτυξιακού περιβάλλοντος στο σχολείο του μέλλοντος.

Οι εργασίες της συνεδρίας χωρίζονται σε δύο μεγάλες ενότητες. Στην πρώτη ενότητα εντάσσονται πρωτότυπες εφαρμογές που έχουν αναπτυχθεί με διάφορα εργαλεία ανάπτυξης υπερμεσικών εφαρμογών και αντίστοιχα εκπαιδευτικά σενάρια χρήσης. Στη δεύτερη ενότητα εντάσσονται πρωτότυπες εργασίες που αφορούν είτε τη δημιουργία εκπαιδευτικών εφαρμογών με τη χρήση γνωστών συστημάτων μάθησης με υπολογιστές (Microworlds, Kidspiration, Διαδίκτυο κλπ.) είτε την αξιολόγηση περιβαλλόντων μάθησης, όπως εφαρμογές Διαδικτύου και Εικονικής Πραγματικότητας.

Στην εργασία των Αλεξανδράτου κ.α. παρουσιάζεται η υπερμεσική εφαρμογή «Εάλω η Πόλις», τα παιδαγωγικά της χαρακτηριστικά και οι προοπτικές αξιοποίησής της στο μάθημα της Ιστορίας της Ε΄ Δημοτικού. Σκοπός της εφαρμογής είναι να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν ιστορική σκέψη και συνείδηση και να κατασκευάσουν ιστορικό λόγο σε μια προσπάθεια κατανόησης ιστορικών γεγονότων, οικοδόμησης γενικότερων εννοιών διϊστορικής σημασίας και ανάπτυξης δεξιοτήτων μεταφοράς της γνώσης τους για μια κριτική ανάγνωση ανάλογων ιστορικών φαινομένων.

Η εργασία των Απαρτόγλου κ.α. παρουσιάζει μια υπερμεσική εφαρμογή με αντικείμενο τη διαθεματική προσέγγιση του Αιγαίου Πελάγους, στα πλαίσια του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης στο Δημοτικό σχολείο. Απευθύνεται σε μαθητές Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού και σκοπός της είναι να εκφράσουν τα παιδιά, μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες, τις βιωμένες εμπειρίες και γνώσεις τους, αναπτύσσοντας έτσι την κριτική σκέψη και τις συνεργατικές τους δεξιότητες.

Στην εργασία των Αναγνώστου κ.α. παρουσιάζεται μια εφαρμογή για τη διατροφή και τις διατροφικές συνήθειες, που απευθύνεται σε μαθητές της Γ΄ και Δ΄ τάξης Δημοτικού και έχει ως αντικείμενο τη διαθεματική προσέγγιση της έννοιας της διατροφής και των διατροφικών συνηθειών στα πλαίσια του Προγράμματος Αγωγής Υγείας.

Στην εργασία των Γουρζιώτη κ.α. παρουσιάζεται μια υπερμεσική εφαρμογή που προσεγγίζει την έννοια της κατοικίας ανθρώπων και ζώων, μέσα από διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα όπως Γλώσσα, Μαθηματικά, Μελέτη Περιβάλλοντος, Ιστορία, Μουσική και Αισθητική Αγωγή, με σκοπό τη νοητική, τη συναισθηματική, την ψυχοκινητική ανάπτυξη και την αισθητική καλλιέργεια των παιδιών. Απευθύνεται σε μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας και είναι σχεδιασμένο για να χρησιμοποιείται μέσα στην τάξη με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού.

Στην εργασία των Παπαδοπούλου και Σιγάλα παρουσιάζεται μια υπερμεσική εφαρμογή για τα Μέσα Μεταφοράς σύμφωνα με τις αρχές του ΔΕΠΠΣ. Αναπτύχθηκε μεθοδολογικά ως σχέδιο εργασίας (project) προκειμένου να αξιοποιηθεί στα πλαίσια καινοτόμων προγραμμάτων που υλοποιούνται στο Δημοτικό σχολείο και στηρίχθηκε στις αρχές της εποικοδομητικής μάθησης.

Στις δύο εργασίες των Παλαιολόγου κ.α. παρουσιάζονται δύο πρωτότυπες υπερμεσικές εφαρμογές (υπό ανάπτυξη) για τη διδασκαλία της γλώσσας στο Δημοτικό σχολείο σε παιδιά με δυσλεξία και για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

Στην εργασία των Αναστασιάδη κ.α. παρουσιάζεται το πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΑΣ», το οποίο υλοποιείται από τις αρχές του 2001 στην Κύπρο και από το 2004, ανάμεσα σε

δέκα δημοτικά σχολεία, οχτώ από την Κύπρο και δύο από την Ελλάδα. Το θέμα του προγράμματος είναι οι «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004 - Ολυμπιακή Παιδεία». Πιο συγκεκριμένα, στην εργασία αναλύονται οι τέσσερις τηλεδιασκέψεις που συνθέτουν τη θεματική ενότητα «Σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες» που υλοποιήθηκε μεταξύ του Περιφερειακού Δημοτικού Σχολείου Καλού Χωριού Λεμεσού στην Κύπρο και του Μαράσλειου Διδασκαλείου στην Αθήνα.

Στην εργασία της Τελίδου μελετώνται οι απόψεις των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της χρήσης του Διαδικτύου, και ειδικότερα του Παγκόσμιου Ιστού, στη διδασκαλία της Αγγλικής ως ξένης γλώσσας. Η διδασκαλία επικεντρώνεται στην αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μέσου στη διδακτική πρακτική στην τάξη με στόχο την αναζήτηση και επιλογή πληροφοριών σχετικές με τα θεματικά περιεχόμενα των προτεινόμενων συνθετικών εργασιών (projects) από τα εγχειρίδια των Αγγλικών. Η αξιολόγηση των διαδικασιών και των διδακτικών πρακτικών γίνεται από τους ίδιους τους μαθητές με προσωπικές αναφορές (reports).

Στην εργασία των Πατσαλού και Μαρτάκου παρουσιάζονται τα Πολυχρηστικά Εικονικά Περιβάλλοντα και ο κοινωνικός τους ρόλος στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, έμφαση δίνεται στο τι είναι αυτά τα περιβάλλοντα, ποια είναι τα χαρακτηριστικά που ενισχύουν την κοινωνική τους πλευρά και ποιες δυνατότητες παρέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας που επιτρέπουν. Τέλος, παρουσιάζονται ορισμένες χαρακτηριστικές εφαρμογές που έχουν αναπτυχθεί για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στηριζόμενες στην τεχνολογία αυτή.

Στην εργασία των Παπαδημητρίου και Τζαβάρα μελετάται η σχεδίαση δραστηριοτήτων εννοιολογικής χαρτογράφησης για την προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία με χρήση κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού. Ως παράδειγμα τέτοιου λογισμικού χρησιμοποιείται το Kidspiration™. Το Kidspiration είναι ένα ανοιχτό περιβάλλον για εννοιολογική χαρτογράφηση και αφορά παιδιά νηπιαγωγείου έως και παιδιά της τρίτης τάξης Δημοτικού. Στην εργασία περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά του λογισμικού καθώς και οι δυνατότητες αξιοποίησής του στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Στην εργασία της Καλαματιανού μελετάται η εκπαιδευτική αξία του εκπαιδευτικού λογισμικού “Microworlds Pro” που ενσωματώνει τη γλώσσα Logo, ως ένα δημιουργικό περιβάλλον κατάλληλο για την ανάπτυξη παιδαγωγικών μαθησιακών δραστηριοτήτων από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να διευκολύνεται η ενεργητική οικοδόμηση της γνώσης από τους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τέλος, στην εργασία των Καράντζη κ.α. παρουσιάζεται ένα εκπαιδευτικό σενάριο στο πλαίσιο των Φυσικών Επιστημών της ΣΤ΄ Δημοτικού με αξιοποίηση υπολογιστικών και δικτυακών εργαλείων. Παράλληλα επιχειρείται να περιγραφεί ο θεωρητικός προβληματισμός που οδήγησε στη διαμόρφωση της σχετικής διδακτικής προσέγγισης.

